

A háztartások havi fogyasztása, 2012. I. félév (előzetes adatok alapján)

A tartalomról

- 1 A háztartások fogyasztási kiadásainak szerkezete
- 2 A fogyasztási kiadások alakulása a különböző típusú háztartásokban
- 3 A fogyasztási kiadások szerkezete a különböző típusú háztartásokban

A Háztartási Költségvetési és Életkörülmény Adatfelvétel előzetes adatai alapján a háztartási kiadások egy főre jutó havi összege 2012 első félévében 64,0 ezer Ft volt.

A háztartások egy főre jutó havi fogyasztási kiadásai

1. tábla

Fogyasztási főcsoportok	2011.	2012.	Egy főre jutó érték-index, %	Egy főre jutó volumen-index, %
	I. félév, Ft		előző év azonos időszaka = 100,0	
Élelmiszerek és alkoholmentes italok	15 084	15 689	104,0	99,2
Szeszes italok, dohányárúk	1 936	1 977	102,1	91,0
Ruházat és lábbeli	1 756	1 644	93,7	91,0
Lakásfenntartás és háztartási energia	17 137	18 154	105,9	99,8
Lakberendezés, háztartásvitel	1 992	2 014	101,1	98,0
Egészségügy	2 729	2 886	105,8	102,0
Közlekedés	6 632	7 137	107,6	99,8
Hírközlés	4 175	4 260	102,0	98,1
Kultúra, szórakozás	3 405	3 356	98,6	97,5
Oktatás	402	393	97,6	96,8
Vendéglátás, szálláshely-szolgáltatás	2 376	2 479	104,3	99,8
Egyéb termékek és szolgáltatások	3 919	3 983	101,6	95,0
Mindösszesen	61 542	63 971	103,9	98,4

*Az egyes fogyasztási főcsoportok árlíneveivel számítva.

A fogyasztási kiadások volumene összességében 1,6%-kal csökkent 2011 I. félévéhez viszonyítva. Az élelmiszer-fogyasztásra és a lakásfenntartásra fordított kiadás ennél valamivel kisebb mértékben, 0,8, illetve 0,2%-kal esett vissza. Az átlagnál nagyobb mértékű csökkenés volt a ruházatra és lábbelire, továbbá a szeszesital, dohányárura költött összeg esetében.

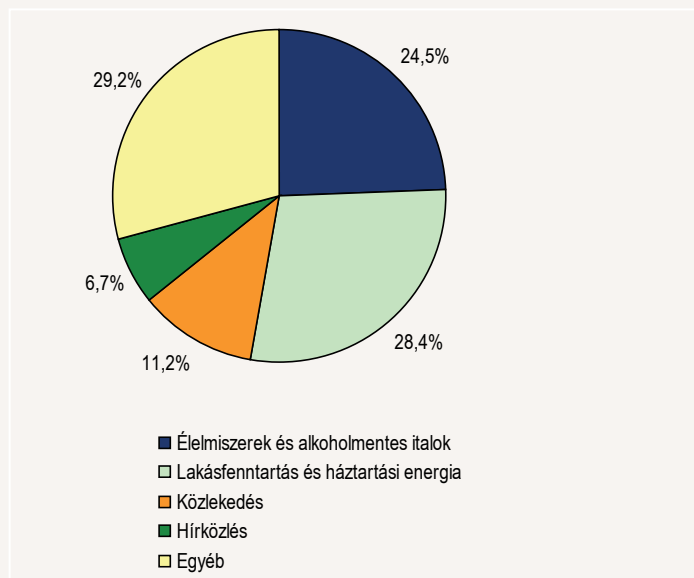
Utóbbi főcsoportnál – elsősorban a 2012. évi jövedékiadó-emelés miatt – az átlagnál nagyobb mértékű áremelkedés fogyasztáscsökkentő hatása játszott szerepet. A fogyasztás volumenének növekedése egyedül az egészségügyi kiadásoknál tapasztalható, főként az alacsony bázis miatt. A hírközlésre fordított kiadások – ellentétben a korábbi időszak bővülésével – kismértékben csökkentek. Ebben szerepet játszhatott, hogy a főcsoportra az előző években jellemző átlag alatti árnövekedés most kevésbé érvényesült.

A háztartások fogyasztási kiadásainak szerkezete

A háztartások kiadásai több mint felét lakásfenntartásra, háztartási energiára és élelmiszerekre költik. Ezen belül az élelmiszer részaránya változatlan az előző év azonos időszakához képest, míg a lakásfenntartásra fordított összeg aránya kismértékben nőtt, mivel ebben a főcsoportban az árak emelkedése némileg meghaladta az átlagos szintet, és erre a háztartások kevésbé tudtak a fogyasztás visszafogásával reagálni. A maradék csaknem 50%-ból jelentős részt, az összes kiadásnak 11%-át képviseli a közlekedés, amely főcsoport esetében a háztartásstatisztika az üzemanyagköltségek erőteljes növekedése ellenére nem tapasztal jelentős fogyasztáscsökkenést.

1. ábra

Fogyasztási kiadások szerkezete, 2012. I. félév



A fentiek jól mutatják, hogy a napi szükségletekkel, – mint az étkezéssel, a lakhatással, a munkába, az iskolába járással – kapcsolatos költségek kifizetése után csak alig több mint egyharmad marad az összes többi kiadásra, ez az arány a korábbi időszakhoz képest tovább szűkült.

A fogyasztási kiadások alakulása a különböző típusú háztartásokban

Az összes fogyasztási kiadás egy főre jutó havi összege 2012 I. félévében a gyermektelen háztartásokban átlagosan 77,6 ezer Ft, a gyermekeket nevelő háztartásokban átlagosan 48,8 ezer Ft volt.

Jelentős differencia van az átlaghoz viszonyítva az egyes háztartástípusok fogyasztása között. Legtöbbet egy főre számítva, havi 104,5 ezer Ft-ot az egyedülálló háztartások költöttek, őket követik a többtagú gyermektelen háztartások (72,0 ezer Ft), ez közel három-, illetve kétszerese a 3 és többgyermekes háztartások fejenkénti kiadásának, ami a háztartások között a legalacsonyabb. A gyermekek számának emelkedésével csökken a háztartások egy főre jutó havi háztartási kiadása is. (Az 1, 2, illetve 3 gyermekeknél 56,0 ezer Ft, 48,3 ezer Ft, illetve 36,0 ezer Ft).

A fentihez hasonló tendencia tapasztalható az egyes háztartástípusok kiadásainak fogyasztási főcsoportonkénti vizsgálatakor is. Az egyedülálló háztartások csak a közlekedésre és az oktatásra költenek kevesebbet, mint az országos átlag, a többi kiadási főcsoportban viszont jóval az országos átlagot meghaladó szintű a fogyasztásuk. Az egyszemélyes háztartások lakásfenntartási költsége fajlagosan nagyobb terhet jelent, másrészt ezek a háztartások relatíve nagy alapterületű lakásokban élnek. A magasabb élelmiszer-költségek annak is köszönhetőek, hogy az idősebb egyedülállók vendégül látják a már felnőtt gyermekeiket, továbbá, hogy ezekben a háztartásokban csak felnőttek élnek, akiknek az élelmiszer-szükséglete magasabb.

A gyermek nélküli többszemélyes háztartások fogyasztási színvonala is – az oktatásra, illetve a vendéglátásra és a szállásra fordított költségek kivételével – meghaladja az országos átlagot, valamint a gyermekes háztartások fogyasztási színvonalát.

A gyermekek ellátásánál fontos az iskolai étkezés és az oktatáshoz szükséges tankönyvek, eszközök, különórák biztosítása, amit az 1 és 2 gyermeket nevelő háztartásokban az országos átlag feletti fogyasztás is jelez. A 3 és többgyermekes családoknál az iskolai tankönyvekhez és az étkezéshez kapott kedvezmények miatt alacsonyabb ez a fogyasztás. Az 1 gyermeket nevelő szülők a ruházatkódásra és a közlekedésre fordítanak még az országos átlagnál többet.

2012 I. félévében a gyermeket nem nevelő háztartások fogyasztása az előző év első félévéhez képest nagyobb mértékben csökkent, mint a gyermekes háztartásoké. Ez volumenben 3,7, illetve 2,3%-os mérséklődést jelent. Évek óta tartó tendencia volt, hogy nőtt a gyermektelen és a gyermekes háztartások kiadása közötti különbség, és nyílt az olló e két társadalmi réteg fogyasztása között. Az a tény, hogy 2012 I. félévében a gyermekes háztartások fogyasztásában kisebb mértékű csökkenés tapasztalható, mint a gyermektelen háztartásokéban, egy többéves irányzattal ellentétes tendenciát jelent, ami a gyermekek után járó adókedvezményeknek tulajdonítható. Figyelemre méltó, hogy e tendenciaváltásnak köszönhetően a vizsgált időszakban mérséklődött a gyermekes és gyermektelen háztartások fogyasztási színvonala közötti különbség.

Háztartástípusonként különbözően alakult a fogyasztás volumene. Csak a 3 és többgyermekes, továbbá az egyedülálló háztartásoknál nőtt a fogyasztás 2012 I. félévében az előző év azonos időszakához képest, 1,8, illetve 0,5%-kal. A nagycsaládosok fogyasztásának ilyen mértékű volumenváltozásához a két éve bevezetett családi adókedvezmény nagymértékben hozzájárult, hiszen ez számukra a legkedvezőbb. Ezen adókedvezmény hatása érezhető abban is, hogy a 2 gyermeket nevelő háztartások fogyasztása csökkent a legkisebb mértékben, 1,4%-kal. A csökkenés a gyermek nélküli többszemélyes és az 1 gyermekes háztartásoknál 4,4, illetve 4,5% volt. E változások következtében mérséklődött a 3 és több gyermeket nevelő háztartások és a többi háztartástípus fogyasztása közti különbség. Ezt jelzi az is, hogy a nagycsaládos háztartások egy főre jutó összes kiadása 2011 I. félévében az országos átlag 54,5%-a, 2012 első félévében 56,3%-a volt.

2. tábla

Az egy főre jutó havi fogyasztás szintje főcsoportonként a különböző típusú háztartásokban, 2012. I. félév (országos átlag=100%)

Fogyasztási főcsoportok	Egyedül- álló	Több személy gyerek nélkül	1	2	3 vagy több	Össze- sen
			gyermekes			
Élelmiszerek és alkoholmentes italok	150,0	111,7	87,7	77,9	67,1	100,0
Szeszes italok, dohányárúk	144,4	122,9	88,5	61,5	50,6	100,0
Ruházat és lábbeli	117,0	100,3	101,3	98,1	84,5	100,0
Lakásfenntartás és háztartási energia	200,4	113,5	80,9	65,2	49,2	100,0
Lakberendezés, háztartásvitel	152,4	117,8	87,0	66,8	59,1	100,0
Egészségügy	229,9	134,6	55,0	37,7	29,8	100,0
Közlekedés	87,6	117,8	103,2	86,8	52,1	100,0
Hírközlés	152,4	114,8	90,7	75,9	49,4	100,0
Kultúra, szórakozás	185,5	103,7	93,0	79,6	56,7	100,0
Oktatás	37,2	90,8	119,2	157,8	61,4	100,0
Vendéglátás, szálláshely-szolgáltatás	194,9	80,0	103,3	116,8	66,7	100,0
Egyéb termékek és szolgáltatások	155,5	109,7	85,8	84,5	63,3	100,0
Mindösszesen	163,4	112,5	87,5	75,5	56,3	100,0

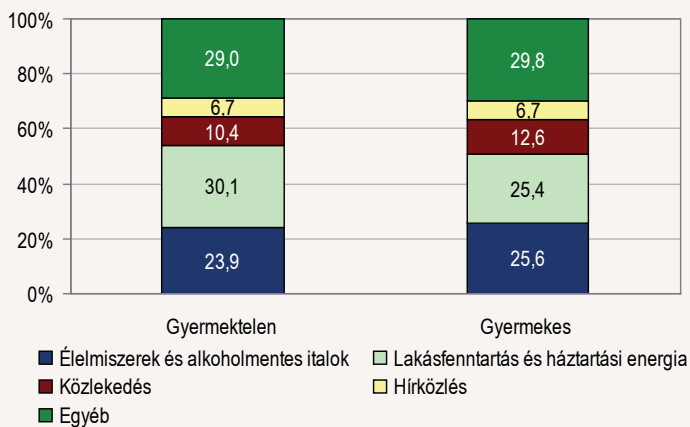
A fogyasztási kiadások szerkezete a különböző típusú háztartásokban

A gyermeket nem nevelő háztartások kiadásai nagyobb hányadát (54%) fordítják lakásfenntartásra, háztartási energiára és élelmiszerre, mint a gyermekes háztartások (51%). A gyermektelen háztartások számára jelentős terhet jelent a lakásfenntartás (az összes fogyasztásuk 30%-a), és e kiadások aránya 2012 I. félévében tovább nőtt (0,7 százalékponttal) az előző év azonos időszakához képest. E háztartások lakhatási költségei kisebb taglétszámuk miatt fajlagosan magasabbak. A gyermekes háztartások kiadásai közel azonos arányt költik a lakásuk fenntartására és élelmiszerre (25,4, illetve 25,6%), illetve összes kiadásuk nagyobb hányadát fordítják közlekedési kiadásokra (12,6%), mint a gyermektelen háztartások (10,4%).

Minél kevesebb gyermeket nevel egy család, a fogyasztásukból egyre kisebb arányban költenek élelmiszerre és alkoholmentes italokra. A háztartásban eltartott gyermekek számának növekedésével párhuzamosan a családok összes kiadásuk egyre kisebb arányát fordítják lakásfenntartási és háztartási energia-, illetve közlekedési kiadásokra.

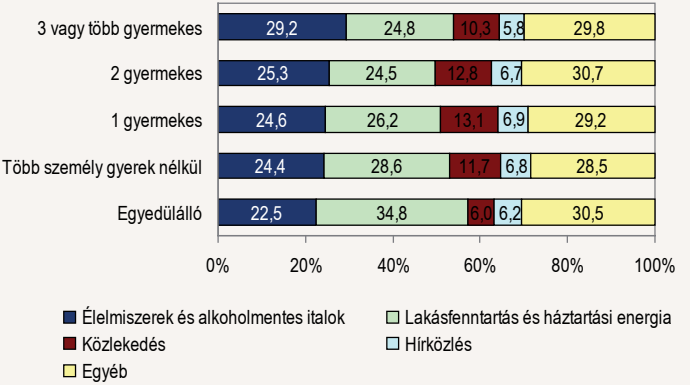
2. ábra

Az egy főre jutó havi fogyasztási kiadások szerkezete a gyermektelen és a gyermekes háztartásokban, 2012. I. félév, %



3. ábra

Az egy főre jutó havi fogyasztási kiadások szerkezete a különböző típusú háztartásokban, 2012. I. félév, %

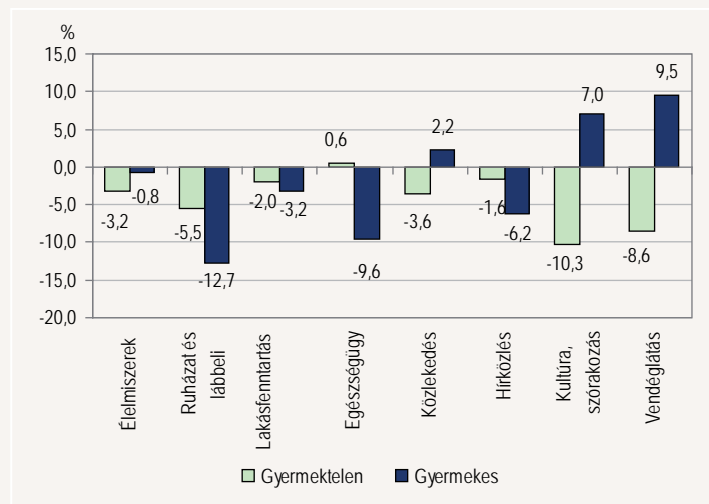


Jelentősen különbözött a gyermekes és a gyermektelen háztartásokban az is, hogy az egyre szűkülő forrásaik miatt a csökkenő fogyasztásokban milyen változtatásokat hajtottak végre, mennyire rugalmasan tudták a fogyasztási szerkezetüket átalakítani. A gyermeket nem nevelő háztartások az átlagosnál jóval nagyobb arányban fogták vissza a kultúra, a szórakozás,

a vendéglátás és a szálláshely-szolgáltatás, az egyéb termékek és szolgáltatások, illetve a szeszes italok és dohányárúk területén a kiadásukat. A gyermektelen háztartások oktatási költségekre lényegesen, 30%-kal többet költöttek, mint az előző év azonos időszakában, de ennek havi összege így sem jelentős nagyságrendű (300 Ft). A gyermekes háztartások egyes fogyasztási területeken a gyermekteleneknél jelentősebben meg tudták változtatni a fogyasztási szokásaikat, így nagyon visszafogták kiadásukat a szeszes italok és dohányárúk, az oktatás, a ruházat és lábbeli, az egészségügy és a hírközlés főcsoportok területén. Figyelemre méltó az is, hogy a nagycsaládos háztartások helyzetük javulásával 2012 I. félévében költségeik kisebb hányadát fordították étel- és italvásárlásra (0,7 százalékponttal) és lakhatással kapcsolatos kiadásokra (1 százalékponttal), mint 2011 azonos időszakában, hiszen javult a helyzetük, és nőtt a fogyasztási színvonaluk. Nagymértékben növekedtek viszont a gyermekes háztartások vendéglátási és szálláshely-szolgáltatási kiadásai, ami az ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetés visszaszorulásának tudható be. Reálértéken többet fordítottak továbbá kultúrára, szórakozásra és közlekedésre is, mint az előző év azonos időszakában. Ebben közrejátszott a cafetériarendszer átalakítása, valamint az, hogy az óvodába, iskolába járó gyermekeket nevelő családok kevésbé tudtak a fogyasztásuk visszafogásával válaszolni az üzemanyagárak emelkedésére.

4. ábra

Néhány kiemelt fogyasztási kiadás volumenének változása az előző év azonos időszakához képest, főcsoportok szerint, a gyermektelen és gyermekes háztartásokban, 2012. I. félév



További információk, adatok (linkek)

[Táblázatok](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

klara.czenky@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6334

andras.horvath@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6371

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu